

Gebyr ved anmodning om genoptagelse

En advokat klagede til ombudsmanden over at Naturklagenævnet havde afkrævet ham et gebyr på 500 kr. for at tage stilling til hans indsigelser mod nævnets behandling af en klage.

Ombudsmanden mente at Naturklagenævnet havde tilstrækkelig hjemmel til at opkræve gebyr.

*Ombudsmanden bemærkede at Naturklagenævnet uanset dette fortsat havde pligt til under visse omstændigheder på eget initiativ at genoptage behandlingen af en sag. Se i øvrigt ombudsmandens j.nr. 2004-4007-109, optaget i denne beretning som sag nr. 8-3.
(J.nr. 2005-3841-109).*

En advokat, A, klagede på vegne af sin klient, B, der ejede ejendommen X i Esbjerg som han lejede ud. Den 21. februar 2005 søgte C, som var ejer af naboejendommen Y, Esbjerg Kommune om tilladelse til at opføre en tilbygning til sit hus.

I forbindelse med en nabohøring gjorde B og B's to lejere indsigelser mod at der blev opført denne tilbygning.

Den 28. april 2005 meddelte Esbjerg Kommune B at kommunens bygnings- og byplanudvalg den 18. april 2005 havde besluttet at meddele C dispensation (fra den gældende lokalplan) med henblik på opførelse af en sådan tilbygning som var beskrevet i C's ansøgning til kommunen. Dispensationen blev givet på vilkår af at projektet ikke blev gennemført før der var meddelt byggetilladelse. I brevet af 28. april 2005 skrev kommunen bl.a. følgende:

22. december 2007

2007-8-4

Almindelige emner:

1.2

9

Forvaltningsret:

12.1

12.2

"Det vurderes, at den ansøgte tilbygning til boligen i 1 etage mod det fredede areal i landzone, kun i begrænset omfang vil tage udsigten fra en 1½ etages nabobygning.

Jf. lokalplanen må bebyggelsen i området opføres i 2 etager. Derfor må indblik på friarealer m.v. i bebyggelsen accepteres.

Klagerne føler sig indeklemmt i bebyggelsen. Det kan dog oplyses, at klagerens ejendom er opført i 1½ etage og indeholder to lejligheder med en samlet bebyggelsesprocent på 48.

Bebyggelsen i området har en forholdsvis høj bebyggelsesprocent, idet bebyggelsen var opført da byzonegrænsen i 1969 blev fastlagt på ejendommene.

Den høje bebyggelsesprocent vil dog ikke bevirke at bebyggelsen føles tæt, idet bebyggelsen ligger mellem (...) og de fredede arealer i landzone og strandarealerne."

Kommunen vejledte samtidig B om at han kunne klage til Naturklagenævnet over kommunens afgørelse. Kommunen oplyste samtidig at det var en betingelse for nævnets behandling af klagen at B betalte nævnet et gebyr på 500 kr.

I brev af 24. maj 2005 klagede A til Naturklagenævnet over kommunens afgørelse af 18. april 2005. A bad Naturklagenævnet om at ændre kommunens afgørelse eller henvise sagen til ny behandling i kommunen. Til støtte for sin klage gjorde A bl.a. gældende at kommunen havde forsømt sin oplysningspligt idet kommunen ikke forud for afgørelsen af 18. april 2005 ved en besigtigelse af de faktiske forhold havde undersøgt dels hvilken betydning den pågældende tilbygning ville få for udsigten fra B's ejendom, dels om opførelsen af tilbygningen – som anført af A – ville medføre at "man på (B)'s ejendom føler sig klemmt...". A gjorde desuden gældende at det var en fejl at kommunen havde lagt til grund for sin afgørelse at bebyggelsesprocenten på B's ejendom var 48.

Selv om det ikke udtrykkeligt fremgår af sagens bilag, gik jeg – på baggrund af de i sagen foreliggende oplysninger og retsgrundlaget – ud fra at nævnet efter at have modtaget A's klage afkrævede A et gebyr på 500 kr., og at A indbetalte dette gebyr til nævnet.

Den 24. juni 2005 afgav kommunen udtalelse til Naturklagenævnet om sagen. Kommunen imødegik i udtalelsen A's klage af 24. maj 2005. Kommunen anførte bl.a. at afgørelsen af 18. april 2005 var truffet ud fra "en vurdering af den samlede eksisterende bebyggelse i området og ud fra lighedsprincipper samt, at der efter tilbygningen kun skabes en bolig, som har en efter tidens forhold rimelig størrelse". Kommunen anførte desuden at tilbygningen efter de gældende regler lovligt ville kunne opføres "som en uopvarmet udestue med et areal på 21 m² på det pågældende sted", og at kommunen "således ikke kunne forhindre, at udsigten fra klagers ejendom [B's; min bemærkning] begrænses."

Videre anførte kommunen at det ved en efterfølgende kontrol var blevet konstateret at bebyggelsesprocenten på B's ejendom (rettelig) var 35 hvis grundarealet af B's to ejendomme, matr.nr.(...) og (...) blev medregnet.

I brev af 5. juli 2005 fremsatte A over for Naturklagenævnet følgende bemærkninger til kommunens udtalelse af 24. juni 2005:

"1. Trods min klient ejer (...), dvs. ejendommen ved siden af ejendommen, der ønskes udvidet, tog Esbjerg Kommune ikke initiativ til at høre ham, om hans stillingtagen til ansøgningen om at udvide naboejendommen. Det var først efter han blev kontaktet af sine lejere, og hans kone derefter forhørte sig på kommunen, at kommunen forelagde ham ansøgningen.

2. Esbjerg Kommune vedgår, at beregningen af bebyggelsesprojektet på min klients ejendom er væsentligt lavere end den, der indgik i grundlaget for afgørelsen, som kommunen traf. Således kan afgørelsen af den grund være forkert.

3. Esbjerg Kommune anfører, at afgørelsen er taget ud fra en vurdering af den samlede eksisterende bebyggelse i området og ud fra lighedsprincipper, samt at der efter tilbygningen kun skabes en bolig, som har en efter tidens forhold rimelig størrelse. De to sidstnævnte forhold fremgår ikke af Esbjerg Kommunes afgørelse, og kommunen kan ikke efterfølgende reparere herpå ved at anføre forholdene over for Naturklagenævnet. Der henvises i øvrigt til forvaltningslovens §§ 22 og 24, som følgelig ikke ses at være overholdt.

4. Esbjerg Kommune anfører endvidere, at ejeren af (...) kunne have opført en udestue, idet en sådan ikke indgår i bebyggelsesprocenten. Dette argument er heller ikke anført i afgørelsen, jf. således ovenfor under punkt 3, og det er et irrelevant argument, idet sagen drejer sig om en tilbygning, ikke en udestue. Det er usagligt at lægge vægt på hypotetiske forhold.”

Den 1. september 2005 traf Naturklagenævnet afgørelse i sagen. Afgørelsen lyder sådan:

”...

Naturklagenævnet finder ikke, at den meddelte dispensation er uforenelig med lokalplanens formål, hvorfor kommunen har haft hjemmel til at dispensere fra lokalplanen i det konkrete tilfælde.

Ud fra de i sagen fremlagte oplysninger finder Naturklagenævnet endvidere ikke, at kommunens afgørelse er truffet på et ufuldstændigt grundlag.

Der kan således ikke gives medhold i klagen. Esbjerg Kommunes afgørelse i sagen må hermed stå ved magt.”

Naturklagenævnet meddelte samtidig A at det indbetalte klagegebyr på 500 kr. ikke ville blive tilbagebetalt fordi A ikke havde fået medhold i klagen der var blevet realitetsbehandlet af nævnet.

I brev af 7. september 2005 bad A Naturklagenævnet om at genoptage sagen. Til støtte for sin anmodning anførte A følgende:

"Under henvisning til Naturklagenævnets afgørelse af 1. ds. anmodes nævnet om at genoptage sagen. Klager har krav på at få sin sag genoptaget, når nævnet ikke har taget stilling til væsentlige dele af den fremkomne klage. Hertil kommer, at afgørelsen ikke kan indbringes for en højere administrativ myndighed, hvorfor klagers krav på genoptagelse nyder en særlig beskyttelse, idet han i modsat fald er henvist til at anlægge en omkostningstung og langvarig retssag.

Naturklagenævnets afgørelse hverken nævner eller tager stilling til de i brev af 5. juli 2005 fremkomne væsentlige klagepunkter. Denne umiddelbart formelle mangel, jf. FVL §§ 22 og 24, har antageligt haft materiel betydning for afgørelsen, hvorfor den formentlig er forkert. Klager har krav på, at Naturklagenævnet tager stilling til klagepunkterne i brevet af 5. juli 2005, som jeg også har vedlagt dette brev."

Med brev af 22. september 2005 afkrævede Naturklagenævnet A endnu et gebyr på 500 kr. Det fremgår af brevet at det blev opkrævet i henhold til bekendtgørelse nr. 950 af 16. september 2004 om gebyr for indbringelse af klager for Naturklagenævnet. Nævnet meddelte samtidig A at nævnet ikke ville tage stilling til hans klage hvis A ikke inden den 6. oktober 2005 havde indbetalt gebyret. Nævnet oplyste videre at det fulgte af den nævnte bekendtgørelse at A ville få tilbagebetalt det indbetalte gebyr hvis han helt eller delvis ville få medhold i klagen, eller hvis hans klage blev afvist som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke var omfattet af Naturklagenævnets kompetence.

I brev af 23. september 2005 til Naturklagenævnet anførte A bl.a. følgende:

"Naturklagenævnet har ved brev af 22. ds. anmodet min klient om at indbetale endnu et klagegebyr på kr. 500. Det må bero på en fejl; anmodningen af 7. ds. angår sagsbehandlingsfejl hos Naturklagenævnet i forbindelse med afgørelse af en sag, hvor der allerede er betalt gebyr. Følgelig skal min klient ikke betale endnu et gebyr for, at Naturklagenævnet tager stilling til de i brevet af 7. ds. anførte forhold."

I brev af 4. oktober 2005 fastholdt Naturklagenævnet at A skulle indbetale et gebyr på 500 kr. før nævnet ville tage stilling til det som A havde anført i brev af 7. september 2005. Naturklagenævnet skrev bl.a. følgende:

"Det fremgår af bekendtgørelse nr. 950 af 16. september 2004 om gebyr for indbringelse af klager for Naturklagenævnet, at der ved indgivelse af klager til Naturklagenævnet, herunder anmodninger om genoptagelse, skal betales et gebyr på 500 kr., jfr. § 1, stk. 1.

Såfremt De ikke indbetaler klagegebyret inden for 14 dage efter modtagelsen af denne skrivelse, vil Naturklagenævnet ikke behandle Deres genoptagelsesansøgning af 7. september 2005."

I brev af 6. oktober 2005 skrev A bl.a. følgende:

"Som De selv anfører, angår genoptagelsesansøgningen sagsbehandlingsfejl, som Naturklagenævnet har begået. Sagsbehandlingsfejl skal min klient ikke betale gebyr for at få korrigeret. Det har Naturklagenævnet naturligvis heller ikke hjemmel til. Der kan efter de relevante love, som bekg. nr. 950 af 2004 støtter sig på, opkræves gebyr til hel eller delvis dækning af myndighedernes administration af lovgivningen. Omvendt kan der selvfølgelig ikke kræves gebyr til dækning af fejladministration af lovgivningen, herunder korrektion af fejlbehæftet administration af lovgivningen.

Hvis genoptagelsesansøgning havde støttet sig på nova, som alene klageren kunne have tilvejebragt, ville et nyt klagegebyr have givet mening. Nærværende ansøgning angår derimod Naturklagenævnets sagsbehandlingsfejl, som min klient ikke skal betale for at få korrigeret."

I brev af 10. oktober 2005 fastholdt Naturklagenævnet igen at A skulle betale klagegebyret på 500 kr. før nævnet ville tage stilling til A's ansøgning om genoptagelse af 7. september 2005. Naturklagenævnet meddelte samtidig A at hans genoptagelsesansøgning ikke ville blive behandlet hvis han ikke inden den 25. oktober 2005 havde indbetalt gebyret.

Den 24. oktober 2005 klagede A til mig over at Naturklagenævnet havde afkrævet ham et gebyr for at tage stilling til hans genoptagelsesansøgning af 7. september 2005. Samtidig skrev A til Naturklagenævnet at han krævede at nævnet tog stilling til ansøgningen om genoptagelse uden at han skulle betale det opkrævede klagegebyr.

I breve af 27. og 28. oktober 2005 meddelte Naturklagenævnet A og Esbjerg Kommune at nævnet ikke ville tage stilling til A's genoptagelsesansøgning af 7. september 2005 fordi A ikke havde indbetalt klagegebyret på 500 kr.

Til støtte for sin klage af 24. oktober 2005 til mig gjorde A samme forhold gældende som i brevet af 6. oktober 2005. Videre anførte A at det er "i strid med såvel gældende forvaltningsret som god forvaltningsskik i det foreliggende tilfælde at forsøge at tage gebyr".

Den 13. februar 2006 bad jeg Naturklagenævnet om en udtalelse om sagen. I en udtalelse af 16. maj 2006 anførte Naturklagenævnet bl.a. følgende:

"I tilfælde af genoptagelsesansøgninger opkræves gebyret således også når ansøgningen vedrører Naturklagenævnets sagsbehandling. Det bemærkes, at langt størstedelen af genoptagelsesansøgninger, der rejses for Naturklagenævnet, vedrører utilfredshed med afgørelsens resultat eller indsigelser mod nævnets sagsbehandling. Hvis genoptagelsesansøgningen imødekommes (hvis det f.eks. ikke kan afvises, at der er begået sagsbehandlingsfejl i forbindelse med behandlingen af sagen), vil gebyret blive tilbagebetalt. Om tillige det første gebyr for behandlingen af klagesagen tilbagebetales afhænger af udfaldet af genoptagelsessagen."

Den 19. maj 2006 sendte jeg A en kopi af Naturklagenævnets udtalelse af 16. maj 2006. Jeg bad samtidig A om at sende mig hans eventuelle bemærkninger til nævnets udtalelse. I brev af 16. juni 2006 meddelte A at han kunne henholde sig til hvad han tidligere havde anført.

Ombudsmandens udtalelse

"Retsgrundlaget

Naturklagenævnets opkrævning af klagegebyrer skete i henhold til bekendtgørelse nr. 950 af 16. september 2004 om gebyr for indbringelse af klager for Naturklagenævnet. Bekendtgørelsen er udstedt i medfør af bl.a. § 54 i planloven (lovbekendtgørelse nr. 883 af 18. august 2004).

Planlovens § 54 lyder sådan:

'Miljøministeren kan fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn efter loven. (...)'

I de bemærkninger der ledsagede det lovforslag som planloven bygger på (lovforslag nr. 76 af 23. januar 1991), er der i Folketingstidende 1990-91, tillæg A, sp. 1793, bl.a. anført følgende vedrørende § 54:

'Bestemmelsen giver miljøministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om brugerbetaling i forbindelse med lovens administration, herunder til dækning af myndighedernes omkostninger til tilsyn, behandling af sager om tilladelser eller dispensationer samt behandling af klagesager.'

Gebyropkrævningen skete under henvisning til § 1 i bekendtgørelse nr. 950 af 16. september 2004. Bestemmelsen lyder sådan:

'§ 1. For behandling af klager, herunder anmodninger om genoptagelse, der indbringes for Naturklagenævnet, betales et gebyr på 500 kr., såfremt klagen vedrører afgørelser i medfør af følgende love eller regler udstedt med hjemmel i disse love:

- 1) Lov om naturbeskyttelse.
- 2) Lov om råstoffer.
- 3) Lov om planlægning.
- 4) Lov om kolonihaver.
- 5) Lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken.
- 6) Lov om skove.

Stk. 2. Indgives flere klager over samme afgørelse, opkræves et gebyr på 500 kr. for hver selvstændig klageskrivelse.

Stk. 3. Uanset stk. 1 betales ikke gebyr for klager over fredningsafgørelser efter naturbeskyttelseslovens § 40 samt klager over ekspropriationsbeslutninger efter naturbeskyttelseslovens § 60 og skovlovens § 23, regler fastsat i medfør af naturbeskyttelseslovens § 60a, råstoflovens § 27, planlovens § 47 og Tøndermarsklovens § 33.

Stk. 4. Uanset stk. 1 betales ikke gebyr for klager over afgørelser efter naturbeskyttelseslovens §§ 19d-f.

Stk. 5. Uanset stk. 1 betales ikke gebyr for klager over afgørelser efter skovlovens §§ 19-21.'

Jeg kan oplyse at jeg tidligere har modtaget en klage over at gebyrets størrelse er fastsat for højt i bekendtgørelsen. I et brev af 3. marts 2006 til den pågældende borger skrev jeg at jeg ikke mente at der var grundlag for at kritisere indholdet af den citerede bestemmelse i bekendtgørelsen.

Reglerne om tilbagebetaling af indbetalte klagegebyrer er fastsat i § 3 i bekendtgørelse nr. 950 af 16. september 2004 om gebyr for indbringelse af klager for Naturklagenævnet. Bestemmelsen lyder sådan:

§ 3. Et indbetalt gebyr tilbagebetales, hvis

1)

klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller

2)

hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Naturklagenævnets kompetence.

Stk. 2. Spørgsmål om betaling og tilbagebetaling af gebyr afgøres af Naturklagenævnet. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.'

Bekendtgørelse nr. 950 af 16. september 2004 om gebyr for indbringelse af klager for Naturklagenævnet har ved sin ikrafttræden den 1. oktober 2004 afløst bekendtgørelse nr. 47 af 20. januar 2004 om gebyr for indbringelse af klager for Naturklagenævnet. Jeg har i en tidligere sag (mit j.nr. 2004-407-109, optaget i denne beretning som sag nr. 8-3 foran denne sag) modtaget en klage over Naturklagenævnets opkrævning af gebyr efter bekendtgørelse nr. 47 af 20. januar 2004, og min udtalelse i den sag er nærmere omtalt nedenfor. § 1 i bekendtgørelse nr. 47 af 20. januar 2004 lød sådan:

§ 1. For behandling af klager, der indbringes for Naturklagenævnet, betales et gebyr på 500 kr., såfremt klagen vedrører afgørelser i medfør af følgende love eller regler udstedt med hjemmel i disse love:

- 1) Lov om naturbeskyttelse.
- 2) Lov om råstoffer.
- 3) Lov om planlægning.
- 4) Lov om kolonihaver.
- 5) Lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken.

Stk. 2. Indgives flere klager over samme afgørelse, opkræves et gebyr på 500 kr. for hver selvstændig klageskrivelse.

Stk. 3. Uanset stk. 1 betales ikke gebyr for klager over fredningsafgørelser efter naturbeskyttelseslovens § 40 samt klager over ekspropriationsbeslutninger efter naturbeskyttelseslovens § 60, regler fastsat i medfør af naturbeskyttelseslovens § 60a, råstoflovens § 27, planlovens § 47 og Tøndermarsklovens § 33.

Stk. 4. Uanset stk. 1, nr. 1, fastsættes der ikke gebyr for klager over afgørelser vedrørende naturbeskyttelseslovens §§ 4, 12-14a og § 75, stk. 2, 1. pkt.'

Generelt om hjemmelskrav ved gebyropkrævning

Spørgsmålet om i hvilket omfang myndighederne er berettiget til uden udtrykkelig hjemmel at opkræve betaling fra borgerne, gives der ikke et enkelt svar på. Svaret beror på de nærmere omstændigheder i sagen og på en konkret afvejning af forskellige hensyn. Jeg henviser til Bent Christensen, Forvaltningsret, Opgaver, Hjemmel, Organisation, s. 268 ff, og Karsten Revsbech mfl., Forvaltningsret, Almindelige Emner, 4. udgave (2004), s. 200 ff. Det er dog almindeligt antaget at offentlig myndighedsudøvelse, f.eks. meddelelse af tilladelser eller udførelse af kontrolforanstaltninger, sker uden betaling. En fravigelse heraf kræver lovhjemmel. Jeg henviser til Justitsministeriets vejledning nr. 153 af 22. september 1987 om udarbejdelse af administrative forskrifter, pkt. 62, og til den sag som er gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 1987, s. 47*.

I sager hvor en myndighed skal træffe afgørelse, sker det jævnligt at myndigheden bliver anmodet af en borger om at foretage særlige ekspeditioner. Spørgsmålet er om forvaltningen kan forlange betaling for at foretage sådanne ekspeditioner uden at der foreligger lovhjemmel. Efter min opfattelse er der meget der taler for at en myndighed ikke uden en sådan hjemmel er berettiget til at opkræve betaling fra borgeren for at foretage sådanne ekspeditioner hvis der er tale om sagsprocessuelle skridt som er tæt knyttet til selve afgørelsesvirksomheden. Ved fastlæggelsen af hvilke sagsprocessuelle skridt der er omfattet heraf, kan der formentlig tages udgangspunkt i afgrænsningen af de sagsprocessuelle skridt som, fordi de er tæt knyttet til forvaltningens afgørelsesvirksomhed, ikke kan overlades til private borgere eller virksomheder uden særskilt hjemmel. Jeg henviser til den sag som er gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 2005, s. 499*. Som eksempler på sådanne sagsprocessuelle skridt kan nævnes anmodninger om aktindsigt, udsættelse af sagen, indhentelse af yderligere oplysninger til sagen samt genoptagelse af sagen.

Et særskilt problem opstår i de tilfælde hvor der er lovhjemmel for en myndighed til at kræve betaling for at behandle en sag, og myndigheden bliver anmodet af en borger om at foretage sagsprocessuelle skridt af den nævnte karakter. Spørgsmålet er om myndigheden kan opkræve betaling ikke kun for behandlingen af sagen, men også for at foretage disse sagsprocessuelle skridt. Dette spørgsmål kan opstå både for en myndighed der er blevet anmodet om at foretage et sådant sagsprocessuelt skridt, og for en myndighed der som klageinstans skal tage stilling til beslutninger truffet af den underliggende myndighed. Svaret på spørgsmålet må afhænge af en fortolkning af den relevante lovgivning. Som et eksempel kan nævnes den sag som er gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 1990, s. 86*. I denne sag havde Konkurrenceankenævnet i henhold til § 5, stk. 2, i den dagældende bekendtgørelse om Konkurrenceankenævnet afkrævet en borger et gebyr på 3.000 kr. i forbindelse med behandlingen af en klage over Konkurrencerådets afslag på aktindsigt efter offentlighedsloven. Efter henvendelse fra ombudsmanden blev sagen forelagt for Industriministeriet som ikke mente at gebyrreglen kunne anvendes i et tilfælde som det foreliggende hvor klageadgangen vedrørte en afgørelse i medfør af offentlighedsloven.

Var der hjemmel til Naturklagenævnets gebyropkrævning?

De har anført at Naturklagenævnet ikke havde hjemmel til at opkræve gebyr for at tage stilling til anmodningen i Deres brev af 7. september 2005 om at nævnet genoptog sagen. De har henvist til at der efter de love som bekendtgørelse nr. 950 af 16. september 2004 støtter sig på, 'kan opkræves gebyr til hel eller delvis dækning af myndighedernes administration af lovgivningen', men ikke til 'dækning af fejladministration af lovgivningen, herunder korrektion af fejlbehæftet administration af lovgivningen'.

I den første bekendtgørelse (nr. 47 af 20. januar 2004) der blev udstedt i henhold til planlovens § 54, angik reglerne efter deres ordlyd kun 'klager'.

I den tidligere sag som er nævnt ovenfor (optaget i denne beretning som sag nr. 8-3 foran denne sag), havde Naturklagenævnet først afvist at realitetsbehandle sagen og dernæst krævet at den pågældende betalte et gebyr i henhold til bekendtgørelse nr. 47 af 20. januar 2004 for at tage stilling til hans indsigelser mod nævnets afvisning af at realitetsbehandle sagen. Jeg modtog en klage over Naturklagenævnet og bad nævnet om at udtale sig om hvorvidt begrebet 'klager' i bekendtgørelsens § 1, stk. 1, måtte forstås som klager truffet af andre myndigheder end Naturklagenævnet selv.

Naturklagenævnet anførte i en udtalelse af 1. september 2005 bl.a. at det siden vedtagelsen af bekendtgørelse nr. 47 af 20. januar 2004 havde været hensigten at anmodninger om remonstration (genoptagelse) skulle sidestilles med klager over andre myndigheder, og at nævnet siden bekendtgørelsens ikrafttræden havde opkrævet gebyr for behandling af anmodninger om remonstration. At der blev opkrævet gebyr i både egentlige klagesager (hvor en borger klager over en afgørelse truffet af en anden myndighed) og sager om genoptagelse, begrundede Naturklagenævnet med at behandlingen af en anmodning om remonstration kan være lige så ressourcekrævende som behandlingen af en klage over en afgørelse som er blevet truffet af en anden forvaltningsmyndighed. Nævnet henviste i den forbindelse til at gebyrreglerne blev indført med henblik på at reducere antallet af klager i Naturklagenævnet og derved få nedbragt nævnets sagsbehandlingstid.

I en udtalelse af 16. oktober 2006 anførte jeg bl.a. at jeg ikke kunne anfægte det af Naturklagenævnet anførte om at arbejdet med at tage stilling til anmodninger om genoptagelse kan være lige så stort som arbejdet med at tage stilling til klager over afgørelser truffet af andre forvaltningsmyndigheder. Videre anførte jeg at det – uanset Naturklagenævnets arbejdsbyrde og formålene med henholdsvis planlovens § 54 og bekendtgørelse nr. 47 af 20. januar 2004 – var min opfattelse at der ikke i bekendtgørelsen eller i den pågældende sags omstændigheder i øvrigt var tilstrækkelige holdepunkter for at antage at bekendtgørelse nr. 47 af 20. januar 2004 gav Naturklagenævnet fornøden hjemmel til i gebyrmæssig henseende at sidestille klager over afgørelser truffet af andre myndigheder end nævnet selv med anmodninger om genoptagelse. Herefter, og fordi sagen rummede et særligt spørgsmål om partshøring, udtalte jeg at Naturklagenævnet efter min opfattelse ikke havde haft hjemmel til at kræve at der i den konkrete sag blev betalt gebyrer inden Naturklagenævnet tog stilling til de argumenter og synspunkter som den pågældende havde anført over for nævnets beslutning om at afvise at realitetsbehandle sagen. (Se sag nr. 8-3 foran denne sag).

Bekendtgørelse nr. 950 af 16. september 2004, § 1, angår efter sin ordlyd både klager og anmodninger om genoptagelse. Der er således i bekendtgørelsen tilvejebragt udtrykkelig hjemmel til at opkræve gebyrer for at tage stilling til anmodninger om genoptagelse.

Bekendtgørelse nr. 950 af 16. september 2004 er udstedt i medfør af flere forskellige lovbestemmelser, herunder planlovens § 54. Denne lovbestemmelse er bredt formuleret og giver dermed et vidt anvendelsesområde. Bestemmelsen blev indført med henblik på at begrænse mængden af klager til flere administrative myndigheder, herunder at reducere bl.a. Naturklagenævnets sagsmængde. Lovgiver overlod det af praktiske årsager til ministeriet inden for rammerne af gældende ret at fastsætte og forholde sig til hvilke typer af ekspeditioner myndighederne kan opkræve gebyr for at foretage. Der kan efter bestemmelsen fastsættes regler om gebyropkrævning 'til dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn efter loven'. Bestemmelsen rummer efter min opfattelse tilstrækkelig hjemmel til reglen i bekendtgørelse nr. 950 af 16. september 2004 hvorefter Naturklagenævnet kan opkræve gebyrer for behandlingen af såvel klager som anmodninger om genoptagelse.

I den forvaltningsretlige litteratur er genoptagelse eller remonstration defineret som det forhold at en borger henvender sig til en forvaltningsmyndighed der har behandlet og afsluttet en sag, og anmoder myndigheden om at genoptage sagen med henblik på at der træffes en anden afgørelse. Jeg henviser til Karsten Loiborg mfl., Forvaltningsret, 2. udgave (2002), s. 915, og Karsten Revsbech mfl., Forvaltningsret, Almindelige Emner, 4. udgave (2004), s. 289.

Jeg har herefter ikke grundlag for at mene at Naturklagenævnet ved sin administration af lovgivningen, herunder sin praksis for gebyropkrævning, bør sondre mellem forskellige typer af genoptagelsesansøgninger, herunder – som anført af Dem – ansøgninger om genoptagelse der er begrundet i henholdsvis at nævnet har begået fejl ved sin behandling af sagen, og at der er fremkommet nye oplysninger i sagen 'som alene klageren kunne have tilvejebragt'.

Jeg har lagt vægt på at der ikke i hjemmelsgrundlaget (bekendtgørelse nr. 950 af 16. september 2004 og planlovens § 54) er støtte for at antage at de administrative myndigheders adgang til at opkræve gebyrer er begrænset til behandlingen af visse typer af ansøgninger om genoptagelse.

Jeg har desuden lagt vægt på at Naturklagenævnet har oplyst at nævnet efter tilbagebetalingsreglerne i bekendtgørelse nr. 950 af 16. september 2004 tilbagebetaler gebyrer der – som tilfældet er i Deres sag – er blevet opkrævet med henblik på at få vurderet om nævnet har begået sagsbehandlingsfejl, hvis nævnet efter sin behandling af genoptagelsesansøgningen ikke kan udelukke at det har begået sagsbehandlingsfejl.

På baggrund af det anførte kan jeg ikke kritisere at Naturklagenævnet den 22. september 2005 afkrævede Dem et gebyr på 500 kr. for at tage stilling til Deres brev af 7. september 2005. Jeg kan heller ikke kritisere at Naturklagenævnet efterfølgende i breve af 4., 10. og 27. oktober 2005 fastholdt afgørelsen af 22. september 2005.

Jeg bemærker at det efter de almindelige forvaltningsretlige regler må antages at en forvaltningsmyndighed under visse omstændigheder har pligt til på eget initiativ at genoptage behandlingen af en sag som den tidligere har behandlet. Hvor vidt denne pligt rækker, er vanskeligt at fastlægge præcist. Pligten til at genoptage en sag af egen drift indtræder antagelig i sager hvor betingelserne er opfyldt for at myndigheden har pligt til at tilbagekalde den oprindelige afgørelse og træffe en ny, for parten gunstigere afgørelse. Muligvis har en myndighed også pligt til at starte en ny prøvelse af en sag i andre tilfælde hvor den bliver opmærksom på at den selv har begået noget der kan betegnes som en fejl. Jeg henviser til Karsten Loiborg mfl., Forvaltningsret, 2. udgave (2002), s. 946, og Bent Christensen, Forvaltningsret, Prøvelse, 2. udgave (1994), s. 229 f. Reglerne om genoptagelse af en sag på myndighedens eget initiativ gælder også for Naturklagenævnet, og der er ikke grundlag for at antage at de er blevet ændret for nævnets vedkommende ved indførelsen af gebyr for behandlingen af anmodninger fra en borger om genoptagelse af en sag.”

NOTER: (*) FOB 1987, s. 47, FOB 1990, s. 86, og FOB 1987, s. 47.